

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSÉG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÓL Szeredán 15. Oktoberben 1783.

A' Fő Hadi Tanáts' jelentései.

(* *)

A z Erdélyi Táborig szállásról Szászfebesből Octob. 2-dikán költ: F. M. L. Splényi Erdélybe jövő útjában Sept. 29-dikén Románból meg-indult; Octobernek 5-dikén Oknába érkezett 's a' t. Az Erdélyi határ-széleken semmi nevezétes nem történt.

A' Horváth-oroszági Táborból Novi mellől Octob. 5-dikén költ: Hogy a' nedvesedni kezdett őszi időn Novinak osiroma még fokára ne nyúljon; erre nézvé Vezér B. Laudon Octob. 3-dikán el-rendelése Ser-

N n n n

geit

geit az erőszakos bé-hágásra. A' 3 arra rendelt Sergek, két Báliyákra és azok között lévő egyenek kö-falra szerentsélen fel hágtak; sőt a' Vár-falánál tsorbaságaira ágyukot húzván-fel magokkal, azokból a' Várba bé-felé lövöldözni kezdettek: ez által a' Várbélieknek kemény nyaku vakmerősége úgy meg-fzelidítettett, hogy azok elfve-felé aláztatofon életek' meg-maradásáért kezdettek esfedezni. Ezen kérések olyan fel-tétel alatt nékiek meg-engedtetett, hogy magokat minden ki-vétel nélkül hadi-foglyoknak meg-adják; erre a' Várbéliek készséggel ráállának, Generál *Klébeck* a' Várbéliektől még azon éjtfzakán a' fegyvert el-szedette, a' Száva-felől való kapura örizetet rendelt; a' több Sergeinket pedig len olyan rendbe helyhezette, hogy semmi prédálás rendeletlenség ne ejsék. Az el-fogatott fegyver fogható Törököknek száma mintegy 600-ra mégyen, azon kívül közel 100-an meg-sebesítve valának; és az ő bizonyosságok-szerént, az ostromnak ideje alatt 200-nál többen estenek-el. Az el-fogattak között találtak: a' *Duvnoi* 2 ló-farkos Basa, a' *Novi Bégh*, sok külömb-féle Agák és Tisztek. A' Várban találtattak 40 ágyuk, sok egyéb hadi-készületek, és a' magazinokban az éleségnek alkalmas bősége. Ezen jelentésnek el-küldésével igéri Vezér *Laudon*, hogy a' többi környül-állásfokot közelebbről el-fogja küldeni, és akkor az itten magokat jól viselt Tiszteinknek és katonáinknak neveik-is felísznek jegyezve. — Hogy a' *Novi Vár*ának ostromlásában foglalatoskodó Sergeinket más-felöll az ellenség ne akadályoztathassa; erre nézve a' Vezér *B. Laudon* el-küldötte Generál *Vállist*, hogy azoknak

nak ellent-álljon; és a' hol mód lesz benne, vél-
 lek meg is ütközzék: a' mint hogy Sept. 8-dikán
 Grál Vallisnak egy tsoportja Dobrofellóból az Unna
 vizén által-menvén, *Osztrovitza Vakup* és *Navala*
 nevü Török-helységek-felé kezdett is közelgetni.
 Az említett Helységekben lévő Törökök nem bátor-
 kodtak ki-jöni, hanem csak tüzeltek minden-féle
 fegyverrel e' miéinkre; sőt a' kik közüllök azon
 helységeknek határain vóltanak is, azok is 8 lovai-
 kot hátra-hagyván el-futottanak, melyek a' miéink-
 tól fel-fogattak. — Sept. 9-dikén Obester *Fröhlich*,
 a' *Likóner* Regementhez tartozó Szabad-fergefek kö-
 züll némelyeket a' *Bubain* hegyén által, *Osztrovitza*
 és *Vakup* felé küldött: ezek másod napon hajnal-
 ban egy tsoport ellenséggel találkoztak, a' mellyel
 sokáig egymással szemben tüzeltek, míg végre az
 ellenség edgyet halva hagyván hátra húzódott; ré-
 szünkről is itten edgy el-esett, és 1 sebet kapott. —
 Sept. 12-dikén ki-küldötte Májor *Simschön* Fő-Had-
 nagy *Kollákovitsot* 100 *Ottotsánerrel*, és Hadnagy
Bofichevitsst 60 emberrel *Orisatz*-felé vizsgálódni; e-
 zen kívül 200 embert rendele a' *Pirovichie* hegyre az
 Unna vize mellé, az elsőbeknek fedezésére: mint
 hogy pediglen az Unna vizének áradása miatt, az
 említett két Hadnagyok a' vizen által nem mehet-
 tek, tehát Fő-Hadnagy *Kollakovits*, Lovónál a' *Ri-
 pachi* réten lévő 300 szekér szénát fel-égetett; Had-
 nagy *Pofichevits* {pediglen *Klifsevitsia-Bródnál* egy
 vizsgálódó tsoport ellenséget meg-támadott, abból
 5-töt el-ejtett, a' többit el-kergette. Ezen apróság
 tsatázásból, nem csak *Ripachban* és *Orisatzban*, ha-

nem *Szokolatzban* és *Ofztrovitzában*-is a' Törökök között lárma támadott; mind ezen helységekből ágyuzni kezdettek, sőt öfzve-is tsoportozván az Unna partjáig el-jöttek, de által jöni nem bátorokotanak. E' szerént a' miéink minden kár nélkül a' *Forkafsits-Unkai* Táborba visszsa-érkeztenek. — Sept. 13-dikán *Dobrosellóból* ismét egy tsoport *Liháner*, némely Szabad-fergefekkel szaporittva *Vakup* és *Ofztrovitz*a-felé; Zászló-tartó *Budisavlevits* pedig len tsupa Szabad-fergefekkel *Bilaiskó-Pollie*-felé kiküldettek: mihelyt virradtakor az említett két helységekbéli Törökök a' miéinket észre-vették, mindjárt mindenikből kezdettek a' miéinkre ágyuzni, egyszersmind pedig ki-is rohanván a' miéinket megtámadták; de közüllök 3 el-esvén, sokan meg-sebesedvén, a' miéink minden kár nélkül visszsa-jöttek. Azonban a' Zászló-tartó *Budisavlevits*, *Petrovátz* háttarán 200 darabból álló szarvas-marha tsordát (*gúját*) találván, azt hajtani kezdette; melyet a' Törökök észre-vévén, a' Zászló-tartónak utánna indultak: de a' mi Szabad-fergefekünk nem hogy a' marhákat visszsa-adták volna, sőt inkább a' Törököknek vitézül ellent-állottak, *Lisjarevits* Agát többekkel edgyütt el-ejtették, és a' marhákat minden magok károk nélkül el-hozták. — Sept. 18-dikán Obester *Kulnek*, Kapitányl. *Pjeifersberget* 400 Ottótsánerekkel és Szabad-fergebéli Hadi-vadászokkal *Petrojellóból Ijtakits* felé elő mozdulni küldötte; maga pediglen a' több Sergekkel az elsőeknek fedezésére hátrébb maradt: az említett Kapitány a' rábízott dolgot olyan jól teilyesíttette, hogy ámbár

Istakitsból, Bihátsból, Kiszovátsból, Brekovitzóból és Osztervitzából, (ezen Helységeket azért Városoknak lehet mondani, hogy mindeniknek Vára vagyon) ő reája szüntelen ágyuztak-is; nem tsak ezen vidéken talált Sergeket kergette-bé a' Városokba, hanem *Istakitsnak* külső Várofsában igen sok szénát, gabonát, és 30 házakot fel-gyújtott. Melyért Kapit. *Pfeifersberg*, a' maga Ottotsánereivel edgyütt Generálm. *Vallis-tól* ditséretet kapott. — Az Oguliner Regiment Obeliere *Pehárnik*-is Sept. 8-dikától fogva, *Pechü, Osztrofsatz, Szturlich* és *Terfsatz* nevü apró Várokra gyakor izben rá-ütött; a' hol a' miéinknek kára nélkül az ellenségből mindenkor hüllott, és marhák hozattak. Ezen, kívül Obesier *Pehárnik*, meg-edgyezett egykor *Pejatsevits* és *Kulnek* Obesierekkel, hogy azon Fogadókat, melyek miatt *Tzettin* Várához bajos közelíteni el-égelsék, a' Koránán túll lévő *Ijukits* Várát meg-támadják, és azon határ-szálen fekvő Török Váraknak hoszfába erős őrizeteket Komándókat rakjanak; mely által nevezetesen a' *Bihátsiak* és *Osztrofsatziak* a' szabados ki-tsapongásban akadályoztatsanak: erre nézve Obesier *Pehárnik* 8 Kompániával, és egy osztály *Kinszki* könnyü lovasokkal *Istakits*-felé mozdult; a' honnan a' Fogadóknak lévő Török őrizetek, a' miéinknek közelítésétől mind el-szaladtak. *Istakitsból* nem jöttek ugyan-ki a' Törökök, hanem tsak ágyuztak a' miéinkre, de annak Varából egynéhány tsoport rohant a' miéinkre; de a' mi lovagjaink Obesiflájdinánt H. *Likhtenstein* Vezérlése alatt nem tsak ezeket verték viszfza, hanem a' fogadókat-is fel-gyújtották. Két

óráig tartott tsatázás után Obester *Péhárnik* visszért; de éppen akkor érkezvén *Bihátsból Istakitsb* némely Török Sergek íegittsége, ezek *Péhárniko* kergetni kezdették. Melyet látván azon Obester a maga gyalogjait 4-szeg forma rendbe állította, é a' lovagokat a' jobb szárnynak háta-megé; a' mely egynéhány szori ki-ütése által, az ellenséget visszanyomta, de mind addig az ellenség meg-nem tért a miéinknek üzésétől, míg az Obest. egész Sergeit szemközben fordítván, jó formán nem kezdett rájuk tüzeltetni, mely által sokan a' Törökök közül el-esének, a' többi pediglen el-szaladának. Az Obester *Péhárnik* meg-ditséri itten a' gyalogok' Kapitányát *Mammulát*, és a' lovasok Fő-Hajnadgyát *Kaspot*, hogy magok katonáikat igen jó rendben hordozták.

— Az Oguliner Obestlájdnak *Rukavina*, mihelyt 3 osztállyal *Terfatz* felé kezdett közelíteni a' hová rendeltetett vala, mindjárt a' szomszéd Váratskákból úgy mint *Pechi*, *Tzafin*, *Szturlich*, és *Mutnikból*, annyi Törökök gyűltenek *Terfatzhoz*, hogy az Obestlájdnánt kéntelenítettett visszafra húzódni: ugyanis a' Törökök *Terfatzot*, a' többi Váratskák költségének tartják. Vissza-húzóadásában az Obestlájdnánt a' Törökök sok-felől meg-támodták, míg végre a' *Koránán* belől, a' *Terfatz* hegyen a' miéink olyan vitézül ellent állottak, hogy az ellenségnek visszafra kellett térnie. Részünkrol itten 9-tzen elcsenek, és 19-tzen meg-sebesítették; ezen kívül Fő-Hajnagy *Prébeg* nagy sebet, Kapitány B. *Brentánó* és Zászló-tartó *Philippovits*, könnyü sebeket kaptanak. A' Törökök közül 50-nél többen esenek-el,

kik között egy pompás öltözetű főbb Tisztjek-is találaltatott; ezeket a' sebefekekkel edgyütt magokkal el-vitték. — Az Ogulinerek' Májora *Portner*, egy Batalionnal és két ágyukkal éjtszakán *Czettinhez* közelített, ottan virradta előtt egy órával 15 fogadókat, 30 szénával töltött tsürököt és sok asztalgabonákat meg-gyújtatott; ezen forgolódásban jó viselte magát *Peritza Renduluj* nevü Harambasa. — Obeszer *Pejátsevitsnek Kladusig* és *Pozvizdig* elő nyolc múlt *Sergei*, és a' *Szluiner* Obesflájdinánt *Bajalitsnak* (a' kiről ez előtt hírléttetett, hogy Török fogásba esett volna) katonái által; sok Törökök el ejtettek: ágyuztak ugyan *Pozvizd* Várából a' Törökök a' miénkire, és ki-is ütöttek; de a' miénk öke ismét visszsa kergették. — A' *Likáner* Obesflájdinánt *Kovátsevits* meg-értvén, hogy a' Törökök *Glámoknál* és *Lievnónál* nagyon tsoportoznának; tehát a' maga keze alatt valókkal *Unatsig* menvén onnan Zászló-tartó *Büdiszavlievitset* 200 emberrel a' *Sátor* hegyén által *Glamok* vidékire küldötte, a' ellenség szándékának meg-visgálására, és *Glámokon* fellyül egy *Allapits* nevü Városotkának halálra meg-gyújtására, vagy leg-alább nyughatatlansítására: a' Zászló-tartónak fedezésére még két Tisztet küldött 200 emberrel, a' kik *Papovits* falun rejtek helyben maradtanak. Alig érkezett valamely a' Zászló-tartó Sept. 24-dikére virradó éjtszakán *Lapits* mellé, midön *Glamokból* tsak nem az egész törökség ellene indula; melyet ő vevén észre, *Lapitsot* tsak hamar fel-gyújtatá, és mintegy 70 darab marhából álló nyereséggel visszsa-tére: után

indultak lovas és gyalog Törökök feles számmal, kik ellen magát két óráig óltalmazván, a' prédált-marhákkal *Popovitsba* kár nélkül meg-érkezék, és ottan a' fedezésre maradott Tisztekkel edgyesülvén az ellenséget vízfza verték, magoknak minden károk nélkül. Azon kívül hogy *Allopits* Várofsában mintegy 27 házak, azon sok Istálók, tsürök 's a' t. a' melyek 100 épületeknél többre mennék, az egész Szénabéli és tseplélen gabonabéli takarmánnyal edgyütt porrá égtenek; még a' tsatában-is 6 Törökök el-estenek, az égésnek lángja által pediglen 2 Törökök, 3 Afzonyok, és 4 gyermekek meg-emésztettek. Generálmáyor *Vallis*, Záfzáló-tartó *Budiszávlevitsot*, mind ezen, mind pedig ezelőtti vitézi tselekedeteiért különösön meg-ditsérte. Eddig vagynak a' Fő - Hadi - Tanátsnak mostani jelentései. (* *) Lálsuk már ezen következő Erdélyi Levelet.

Száfzvárosról Octobernek 2-dikán költ magános Levél: Kedves Ur! Ma egy hete valamiket irtam vala, itten tréfa nem vólt akkor, de azután midön a' dolog egész valóságra jött, tizta nevettség vala; ugyan-is a' mi *Hátszegén* lévő Népünk egy Törököt se látott, hanem a' Bánátusban folyván keményen az ágyuzás, hihető a' mint sokan gondolkoznak; ugy vélekedett, hogy a' Vas-kapunál bé-tsap Hátszegre a' Török, 's ugy küldetett Staféta Generál *Stáderhez*, hogy *reterállyon*, ezen vízfza vonását Népünknek a' Föld-népe mindenütt el-szaladás-fal követte; 's némelyik Faluban tsak egy ember lem maradott, a' *Száfzvárosiak-is* mindeneket oda hagy-

hagyván, nyakra före szaladtanak, 's mi lett belöle? Az, hogy az ő Felsege Népe a' Falukon embert nem kapván, a' Szöllöket jótskán meg-szedette, 's egyéb éleségre tartozó dolgokat-is jól el-takarított, 's a' mit ezek meg-hagytak, a' *Hóra* maradék az erdőkből ki-bújt (ezek igen mezfize nem szaladtak) 's mindent el-prédált, már *Hátszeg* vidékén még az alztagnak-is ezen körmös bátor nemzet hozzá fogott vólt tsépelni; de nevezetesen *Szászváros* molt tanulhat, hogy idő-nap előtt leg-alább a' férfiai el-ne fusson; midön a' mi Népünk *Szászvárosra* jött, már 10 házban se kapni vala egy Lelket, itt tehát az ő Felsege Béresei, 's a' Hadi-nép-is a' jó Borotskákot, 's valami eledelre való vólt, 's még egyebeket-is meg-keresgéltek, ezek mellett a' *Hóftótkban* lakó, fok éhel-hólt Oláh bé-rohant, 's élvén a' jó alkalmatossággal, még a' kö-falakban rejtett jókot-is ki-koppogtatták, ki-vájkálták; ezeken kivü pedig Hátszegre ütvén a' *Náfirok*, vagy Frájpártisták mintegy 400-ig való, 's Népet sohult nem tanálván, imitt amott perfelt, fok júhokot, marhákot takarított-ki Hátszegről, a' mi Népünk más-nap *Szászvárosról* mindjárt visszsa ment a' *Státziójára*. Kikre Sept, 28-dikán a' Törökök igen keményen réa ütöttek, és minekutánna a' mi gyalogjaink kemény tüzet adtanak vólna réajok apróbb fegyverekkel, 's fokakat közüllök az ágyukból menydörgő golyó-bifokkal el-sepprettenek vólna, rendjeket meg-bontani nem engedék, hanem helyt állának, de a' mi lovafsainknak kemény réajok való rohanását el-nem szenvedhetvén, a' Törökség visszsa nyomúlt. „ A'

többi

többi már a' múlt Kurirban meg-iratott.) „ Mind eddig egész Erdély igen nagy félelemben és rebe-gésben vala, minthogy a' havafokon leg-kissebb hó sem vala; de most hives esők kezdettek hullani, és reményük hogy rövid időn a' havafokot a' hó bé-fedi, a' mely olyan eröss Spanyol Sorompó gya-nánt fog szolgálni a' mi határ-széleinken, hogy ta-vaszig bátorságban lehetünk. Ha tsak ugyan addig történnék itten valami, leg-ottan az Urnak meg-ir-ni el-nem múlatom. „ — A' mi mostoha ötsénknek a' Pesti Német Kurirnak szava után mondjuk; hogy a' Török Nagy Vezér Bánátból minden Sergeivel ki-költözni szándékozik, már *Szlatindig* visszahú-zta magát. *Fejértorony* vidékét a' Török alkalmá-fint fel-prédálta; de ugy láttzik, hogy az ő *Zem-line* törekedő tzéljokból ezen az őszön semmi sem fog-telni, mert a' betegség és az Ásiaiaknak haza költözése nagyon meg-gyengítették a' Nagy Vezér Táborát. Ezek az Ásiai Sergek, minekutánna a' szokott hadakozó időt a' Tábornál el-töltötték vól-na, bizonyos Fő-Tisztjeiket küldötték Követekül a' Nagy Vezérhez, a' kik által jelentették az időnek el-telését, és kérték haza botsáttatásfokot. A' Nagy Vezér rövideden azt felelte nékiek, hogy még hat hétig maradjanak veszteg a' Táborban; mert addig őket el-nem botsáthatja: egyfzersmind pedigen pa-rantsolatot adott némely Jantsárok Tisztjeinek, hogy az Ásiai Népnek útját állják, és őket el-ne botsásfák. De a' Nép meg-hallván a' Nagy Vezérnek üres vá-laszát, mindjárt csoportonként haza indult, és mi-adőn az elejekbe rendelt Jantsárok őket nem kar-nák.

nák botsátáni, elsöbben a' Tisztek szóval öszve-veltek, azután a' durva Nép tüzelni kezdett egymásra, úgy, hogy mindenik részről egynéhány százan estnek-el, még-is a' durva Népet meg-nem lehetett tátoztatui a' haza meneteltől, söt máig-is naponként módját találják az el-szökésnek; a' Jantsárok és Afsaiak között pediglen az ellenkezés naponként meg ujjul.

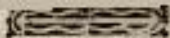
A' Szebeni Ujság Levél-szerént Sept. 25-dikéről.
Nem igaz hogy az ellenség Hátszeg-vidékének nagyrészét el-prédálta volna, sem *Ponort*, *Petrost*, *Bárit* és *Livadiát*, hanem tsak a' *Vólkán* nevü faluna egy részét égette-el; de Generál *Stáder* ismét villosza ment elébbeni helyére, a' Vas-kapu pedig egy Batalion gyalogsággal, és egy osztály lovalsal *Major Dukának* keze alatt meg-vagyon erősítve: az *Liriai Határnok Regimentnek*-is parantsolatja van, hogy Erdélybe nyomuljon, söt eddig *Dévény* hoz meg-is érkezett. E' szerént nintsen semmi féltelen Erdélynek azon részében-is. — Hertzeg *Kóbur* már *Khotzimnak* meg-vétele után, Generál *Splénynek* nyomában érkezni váratik, és az Erdélyi széknek óltalmazására, söt tovább-is — Oláh-országban az ellenségnek fel-keresésére szándékozik *Khotzimot* pediglen a' maga tartományával, és a' úgy nevezett *Rájával* edgyütt Moldovához ragaszkván, a' *Muszka Vezér Románzov* örizete alá bizza; a' ki már *Jassihoz* nem meszse vagyon, a' nagen ohajtott 80-ezerből, vagy bizonyoson nem tudatik mennyiből álló Sereggel. *Khotzimot* a' ki nem esméri, azok elsöben tsudálkoztanak rajta
hogy

hogy a' Hertzeg Kóburg Serge, egy kis Városnak és Várnak meg-vételében, olyan hosszú idôt töltött el; de csak ezen itt következő le-írást látván is, azon tsudálkozni nem lehet. — *Kótzim* (vagy a' mint mások mondják, *Khotsim* vagy *Hottim*) fekszik egy'hegynek allyában, a' Dnizter folyó vizének jobb felöl való partján; ennek Vára mind természeti fekvésére nézve, mind pedig merőben épült Báfiyáira és falaira nézve meg-vagyon erőltve: a' kö-falai 3 ölnyi vastagságúak; az őltalmazó helyei, kivált-képpen a' Dnizter vize felöl, erős és alkalmas magasságu kö-sziklákon fekszenek, úgy annyira, hogy ezen tekintetben *Khotsim* Vára Belgrádhhoz hasonlittatik. A' Sántzok tetejének ki-fel menedékefsége a' természettől vagyon az őltalmazásra alkalmaztatva, és a' külső Városban található fok viz-mosás árkok, ezen Várnak bé-rohanással vagy bé-hágással (*Sturm*) meg-vételét, igen nehézzé és vérelessé tennék, mert a' mig a' Várhoz lehetne érkezni, addig fok árkokból mint meg-annyi őltalmazó Sántzokból kellett az ellenséget ki-vernünk. Ezen Várat a' Frantzia Insinérek 1718-ban vették annyi tökéletességre, hogy erősségnek lehessen nevezni: Ezek egyéb jó sántzolásokkal edgyütt, a' Város körül 9 fel-vetni való ásáfokot, minágot, csináltak. A' Muszka Generál *Münnich* pedig 1738-ban, az egész Vároft minden hozzá tartozó kertekkel edgyütt, egy földel töltött Sántz linéával vette körül. A' Várban lévő ágyuk és egyéb nagy tüzelő szerek, olyan nagyságúak és olyan jól vannak a' Sántzokra el-rendelve, hogy ha a' Törökök tud-

tudtak volna azokkal olyan jól tüzelni, mint más
 gyakorlottabb ágyufok, valósággal a' Hertzeg *Kó-*
burg ostromló Népe, nem rakhatta volna a' maga
 Battériáit a' Várhoz olyan közel. Ezért az ed-
 gyért nem tartják némelyek igen derék Várnak és
 Városnak *Khotzimot*, hogy benne sok fából épült
 házak találtak. — *Rumla*, egy ágyu-lövésre fek-
 vő falu *Khotzimhoz*, a' mely most nevezetessé lett
 arról, hogy midőn az ottan rejtekben lévő ellen-
 ségnek el-kergetésére *Obesilájd. Diegl*, a' *Pellegrinó*
 Batalionjából az önként menni akarókat küldené;
 az egész Batalion önként elő állott, kikből az *O-*
besilájdinánt csak 200-at válogatván, ezek 9 óra
 alatt a' Várbéli ágyuzást, és olyan tüzelést állot-
 tak-ki, a' melyhez hasonlóra jártas hadi-emberek,
 az egész 7 esztendő háboruban nem emlékeznek:
 még-is addig nem hátráltak, míg az ellenséget azon
 faluból ki nem kergették. Midőn egy itten meg-se-
 besült köz-legényt két Feltserék vezetnének, és az
 ő sebeinek bé-kötözésében foglalatoskodnának, egy
 a' Várból jött ágyu gollyóbis, az ő kezeik között
 lévő sebes katonának fejét el-seprette.

Elegyes Apróságok.

A' Közönséges hir-szerént, a' Felséges Tsászfár
 még Octobernek végéig Bétsben fog meg-érkezni,
 a' hol már a' Tsászfári Udvarnál lévő házai taka-
 rittatnak, és ő Felségének téli-szállásul készítettnek:
 mások ellenben azt erősítik, hogy ő Felsége a' jö-
 vő telet Buda Várában fogja el-tölteni, hogy mind
 a' Táborhoz közelebb legyen, mind pediglen a'

Magyar-ország ügyére tekinthessen. — A' *Vürtembergi* Hertzeg Afzszony *Elisabetha*, *Ferentz* Hertzegnek hitvesse, az el-múlt egész nyarat Bétsnek külső Várofsában az *Eugenius* kertében lévő alsó házakban töltötte-el; már most őszre kelve a' Tsászári Udvarba bé-költözött: de ugy van a' hirt, hogy ha a' F. Tsászár és *Ferentz* Hertzeg Budán fogják tölteni a' jövő telet, tehát a' Hertzeg Afzszony-is ottan fogna telelni. Mind ezeknek ki-menetelét a' háboru fogja meg-mútatni. — A' *Tsch-országban* és *Szervában*, bizonytalan időre szabadsággal mulatozó Tifztekhez és katonákhoz parantsolat ment, hogy szolgálatba jöjjenek. — *Ujjhellyen* (*Neufszatz*) 685 beteg Tifztjeink feküsznek, melyből a' beteg köz-emberek számához hozzá lehet vetni: ellenben az ellenség részéről a' sebben és egyéb erőtlenségekben fekvő beteg Törököknek számát 30-ezer-félé vetik. — Némelyek tudni akarják, hogy ő Felségétől egy nem régen tartatott gyűlésben, a' Vezér *B. Laudonnak* intézése-szerént ez-is fenn forgott volna; hogy a' *Kordon* őszve húzatván, a' miénk három szakaszban a' Török földére bé-űsének: edgyik szakaszt ő Felsége, a' másikat *Hadik*, a' 3-dikot pedig *Laudon* vezérelje. — Bétsben a' külső Országai és tsak-nem minden Német Ujság Levelekben, a' jelen való háborunak későségéről, annak a' *Kordon* által folytása módjáról sok féle gúnyoló írásokat lehet olvasni. — A' háborunak és fegyverzörgéseknek közepette-is a' kik rá-érkeznek, az elmes történetekre (*Anekdotákra*) figyelmeznak, mint: Nem régen a' Tábornál ő Felsége a' katonák kö-

zött forogván, meg-látott a' *Durlach* Regementjében egy születésére nézve *Styriai* köz-legényt, hogy le-hajtott fővel szomorodott ábrázatot mutatna; kérdezte tőlle ő Felsége hogy miért szomorkodik, talám a' jutott eszében, hogy meszse hagyta a' Hazáját? Nem azon búfulok biz' én Felséges Uram! úgy mond a' köz-legény; mindazonáltal talám jobb lett volna, ha mindnyájon otthonn maradtunk volna. — Ő Felsége Octobernek elsőjén Hertzeg *Lichtenstein* Károlyt *Feldmarschalls*ágra léptette; még pedig len úgy, hogy ézelőtti rangja-szerént Generál Gróf *Pellegrininél* elsőbb lévén, ezután-is elsőbbnek nolladjon. — Erdélyben és a' Tábornál a' most ur. Ő. kodó betegségek nevezetesen a' lép-tüzeledés, (*inflammatio pulmonis*) és a' gyomor sáros hideglelés: (*Febris biliosa*) ezt a' kettőt gyakran alig lehet egymástól meg-külömböztetni; és edgyiknek ártalmas az a' mi a' másíknak használ. — A' Budai Helytartó-Tanáts-széktől Sept. 18-dikán ki-adatott F. Rendelés-szerént, a' Pesti Tanuló Műhelyben ezután nem tsak az Oskalai esztendő kezdődik Sept. 1-ső napján, és végződik Juniusnak utólsóján; hanem a' fizetést *stipendiumot* fogó tanulók-is, az esztendőnek ezen felosztása-szerént kapják, az esztendőnek fertályaira járandó fizetést. — *Temervártól* fogva a' Fő Táborig-szállásig most az Ország útja, az arra rendeltetett Húszároknak vigyázatja által, a' tolvajoktól bátorságosabbá tétetett. — Egy *Lembergi* Tudófitásban hirteltetik, hogy a' Török Nagy Vezér, azért hogy a' frigyos Táborbéliek a' Khotzimbélieket nem tsak tisztelségesen el-költöztették; hanem azok.

azoknak bővséges eledelt-is nyújtottak; két mil forintot küldött volna azon Táborhoz ajándékol. A' Pesti Ts. Királyi Ispotályba ismét 150 beteg hozattak Octobernek 5-dikén a' Tábortól, már aznan meg-gyógyúltak benne, kik közül 280-nomét a' Táborhoz mentenek: ezen Ispotályban a' sziszrend-tartást, tisztaságot, a' beteggel való éjjeli napali jó eljajkalkodást nem lehet eléggé ditsérni; mikor ez egyszer egészen el-készülvén ilyen rendtállittatik, ugy láttzik hogy minden Ispotályoknaannya és példája lészzen. — Más esztendőkhöz képest ez idén, az Országnak tsak nem minden részében jó szüret esett: ki-vévén azokat, kiknek Szöllő-hegyeiket az ellenség szürte-meg. A' Szöllő tőkéletesen meg-ért, a' melyből édes és tartós bortvárhatni.

Külső Országról-is valamit.

„ Otzakov Vára alatt egy Muszka-hajó, a' benne lévő puska-por által fel-vettetett, mely romlásban a' hajónak igazgatója Fő-Hadnagy Werbora, még más 3 Tisztekkel, és 33 köz-emberekkel életeket a' hajóval edgyütt el-vesztették. — Még szomorubb dolog történt Aug. 31-dikén Kinburnnál, a' hol némely töltött golyóbifoknak Bombiknak béhardása alkalmatofságával, az egész puskapor Magazin meg-gyúlt, 500 tonna puska-pornak, és 600 bombiknak tsak nem egy szem-pillantásban lett fellobbanása által igen sok kár esett; maga-is General Suvarov, a' ki, az Aug. 7-dikén esett tsatában megsebesítettét vala, még veszedelmesebb sebeket kapott, és Grál Bibikov-is meg-sebesült Most Otzakov 200 ágyukkal ostromlatik, melyek közül 45 huszon-négy fontos golyóbifúak vagynak. „ Ezen Levél-szerént Otzakov a' Muszákák által ostromlatik; de a' Bétsben szájról szájra indult ujj hir-szerént már Otzakov a' Muszákák által meg-is vétetett.